

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของบุตรที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของบุตรที่ส่งผลกระทบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานีและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ประชากร นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา ๒๕๕๗ คือ ชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๑๒๖ คน ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๑๐๔ คน ชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๔๘ คน และชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๔๘ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๒๔ คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamané) และคัดเลือกโดยวิธีสุ่มจับสลากจากหมายเลขที่ประจำตัวให้ได้ตามจำนวนที่คำนวณได้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๗๐ คน นักศึกษาชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๕๘ คน นักศึกษาชั้นปีที่ ๓ จำนวน ๒๖ คน และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ ๔ จำนวน ๒๖ คน ตามลำดับได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๗๐ สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ชั้นปี ลำดับบุตร และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๘๐ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๕๘.๓๓) กำลังศึกษาในชั้นปีที่ ๑ เป็นบุตรคนที่ ๓ ของพ่อแม่ ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

๕.๑.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของบุตรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พบว่าการปฏิบัติหน้าที่บุตรนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าค่าเฉลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ บุตรด้านการดำรงรักษาวงศ์ตระกูลสูงที่สุด รองลงมาเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้านการทำบุญอุทิศให้ บิดามารดา ด้านการปฏิบัติตนเป็นคนดี ด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดา และด้านการตอบแทนคุณบิดามารดา ตามลำดับ

การปฏิบัติหน้าที่บุตรด้านการตอบแทนคุณบิดามารดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เมื่อพบอาหารที่บิดา/มารดาชอบจะนำอาหารนั้นไปฝาก

การปฏิบัติหน้าที่บุตรด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ช่วยทำงานภายในบ้าน เช่น งานบ้านต่างๆ เพื่อลดภาระ งานของบิดา/มารดา

การปฏิบัติหน้าที่บุตรด้านการดำรงรักษาวงศ์ตระกูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มักพาบิดา/มารดา ไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง/เพื่อนฝูง

การปฏิบัติหน้าที่บุตรด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มักทำกิจกรรมในบ้านร่วมกันในวันหยุด เช่น รับประทาน อาหาร ดูทีวี ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

การปฏิบัติหน้าที่บุตรด้านการทำบุญอุทิศให้บิดามารดาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มักพาบิดา/มารดา ไปงานมงคล / งานทำบุญ / งานศพ

ผลการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของบุตรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พบว่าพฤติกรรมทุกด้านมีความสัมพันธ์ในเชิงเส้นตรงกับความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ ๐.๐๕ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๑๑๑, ๐.๒๐๒, ๐.๑๘๔, ๐.๐๕๐ และ ๐.๒๑๒ ตามลำดับ ดังนั้นจึงสามารถนำไปสร้างสมการพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติ หน้าที่ของบุตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อค่าของพฤติกรรมจากการปฏิบัติสมาธิ ภาวนาเพิ่มขึ้น ความฉลาดทางอารมณ์จะเพิ่มขึ้นด้วย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความ

ฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ ๐.๓๘๖ สามารถพยากรณ์ผลการเรียนได้ร้อยละ ๓๘.๖๐ และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์เท่ากับ .๑๔๙

วัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติหน้าที่บุตรในด้านต่างๆ คือ ๑) ด้านการตอบแทนคุณบิดามารดา พบว่า นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้ต่ำที่สุด ๓ อันดับ คือ พาบิดา/มารดา ไปตรวจสุขภาพประจำปี 2) ด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดา คือ เลือกซื้อหรือจัดหาเสื้อผ้า และสิ่งของส่วนตัวที่จำเป็น เช่น สบู่ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ฯลฯ ให้กับ บิดา/มารดา 3) ด้านการดำรงรักษาวงศ์ตระกูล คือขอคำแนะนำจากบิดา/มารดา ในเรื่องสำคัญทุกครั้ง 4) ด้านการปฏิบัติตนเป็นคนดี คือ จัดยา เช็ดตัว ให้บิดา/มารดา เมื่อไม่สบาย 5) ด้านการทำบุญอุทิศให้บิดามารดา คือพาบิดา/มารดา ไปทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาเป็นประจำ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๑. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่บุตรที่พบว่าการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าค่าเฉลี่ยด้านการตอบแทนคุณบิดามารดาสูงที่สุด มีเหตุผลมาจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อฟังและเคารพพ่อแม่ ครูอาจารย์ ทำให้มีอุปนิสัยดี ลักษณะดังนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาภูเนต จันทรจิต ที่ศึกษาเรื่องหน้าที่ของบิดามารดาในพุทธจริยศาสตร์พบว่าบุตรธิดา มีหน้าที่ต่อบิดามารดาในฐานะเป็นกตัญญูและกตเวทียบุคคล คือการรู้คุณและกระทำการตอบแทน การกระทำดังกล่าวคือคุณธรรมที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดาบิดาให้เป็นมโนธรรม ซึ่งสามารถต่อต้านป้องกันมิให้บุตรธิดาเป็นบุคคลอกตัญญู และเป็นบุคคลที่ไม่รู้บุญคุณของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ประสบกับวิบากกรรม บิดามารดาคือบุคคลผู้ประกอบด้วยคุณูปการของบุตรธิดา กล่าวคือเป็นพระพรหม (ผู้ทรงคุณธรรม) เป็นเทวดา (เป็นผู้คุ้มครองรักษา) เป็นบูรพาจารย์ (ครูคนแรก) เป็นพระอรหันต์ (เป็นเนื้อนาบุญอันประเสริฐ) ของบุตรธิดา ดังนั้นการกระทำหน้าที่ตอบแทน และสอดคล้องกับการศึกษาของสุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิต ว่าได้ศึกษาแนวคิด ลักษณะและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยในหมู่บ้านชนบททั้ง ๔ ภาค ของประเทศไทยและศึกษาวิเคราะห์การเรียนรู้ของเด็กไทย ในด้านพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาตลอดถึงคุณธรรมจริยธรรมทางจิตใจ และได้

เสนอแนะการประยุกต์วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบวิถีชีวิตไทยไว้อย่างน่าสนใจ ยิ่งลักษณะและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ในส่วนของจิตใจ ความมีคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก เช่น ความกตัญญูตเวที ก็แตกต่างกันด้วยสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย แต่กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาคือพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ดังนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย จึงควรให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่มีพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานและอยู่บนวิถีชีวิตแบบไทย

ผลศึกษาการปฏิบัติหน้าที่บุตรทั้ง ๕ ด้านที่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรักความผูกพันในครอบครัว ลักษณะดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนส่วนใหญ่เคารพและเชื่อฟังบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **สุชา จันทน์หอม** ได้กล่าวในหนังสือ จิตวิทยาเด็ก ว่าเรื่องราวของเด็กเป็นสิ่งที่น่าศึกษามาก ในสมัยปัจจุบัน ทุกคนต่างก็เพ่งความสนใจไปยังตัวเด็ก มีการศึกษาค้นคว้าและคิดถึงเด็กยิ่งขึ้น การรู้ถึงความเจริญเติบโต ความต้องการความสนใจ ความคิด และอื่น ๆ ของเด็ก จะช่วยให้รู้จักเด็กได้ดี และเข้าใจเด็กได้ถูกต้องยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการอบรมเลี้ยงดู และการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อเด็กจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า และเป็นที่พึงปรารถนาของสังคมต่อไป เนื้อหาบทที่ ๑๑ เรื่อง สถาบันที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก และบทที่ ๑๒ คือสิ่งแวดล้อมกับพัฒนาการของเด็กไทย มีความสอดคล้องกับการปลูกฝังคุณธรรม คือความกตัญญูตเวทีได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกับ **พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต)** ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ คุณบิดามารดาสุดพรรณามหาศาลประกอบด้วยเนื้อหาที่มุ่งให้ทราบและตระหนักถึงพระคุณของบิดามารดา ส่วนผู้ที่เป็นลูกนั้นก็ต้องตั้งอยู่ในความกตัญญูตเวทีโดยฟังเคารพมารดาบิดา ผู้เป็นเสมือนทิศเบื้องหน้า โดยการปฏิบัติดังนี้ ๑) ท่านเลี้ยงเรามาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ ๒) ช่วยทำกิจธุระ การงานของท่าน ๓) ดำรงวงศ์สกุล ๔) ประพฤติตนให้เหมาะสมกับได้รับมรดก ๕) ทำบุญอุทิศเมื่อท่านล่วงลับ

๒. การศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่บุตร พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติหน้าที่บุตรในด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำที่สุด สำหรับการปฏิบัติหน้าที่บุตรในด้านต่างๆ ผู้วิจัยกำหนดใช้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดจากการตอบแบบสอบถาม เพื่ออธิบายผลการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่บุตรได้แก่ ๑) ด้านการตอบแทนคุณบิดามารดา พบว่านักเรียนขาดการดูแลเรื่องสุขภาพของบิดามารดา ๒) ด้านการแบ่งเบาภาระของบิดามารดา พบว่านักเรียนขาดการช่วยทำงานบ้านหรือดูแลภาระแทนบิดา/มารดาตามความเหมาะสม ๓) ด้านการดำรงรักษาวงศ์ตระกูล พบว่านักเรียนขาดการพาบิดา/มารดา ไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง/เพื่อนฝูง ๔) ด้านการปฏิบัติตนเป็นคนดี พบว่านักเรียนขาดการให้ข่าวสารด้าน

ต่างๆแก่บิดา/มารดา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ อาชีพ และสุขภาพ เป็นต้น และ ๕) ด้านการทำบุญ อุทิศให้บิดามารดา พบว่านักเรียนขาดการพาบิดา/มารดา ไปทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาเป็นประจำ ลักษณะดังกล่าว **สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ** กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิต ที่ได้ศึกษาแนวคิด ลักษณะและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยในหมู่บ้านชนบททั้ง ๔ ภาค ของประเทศไทยและศึกษาวิเคราะห์การเรียนรู้ของเด็กไทย ในด้านพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาตลอดถึงคุณธรรมจริยธรรมทางจิตใจ และได้เสนอแนะการประยุกต์วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบวิถีชีวิตไทยไว้อย่างน่าสนใจ ยิ่งลักษณะและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เด็กมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ในส่วนของจิตใจ ความมีคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเช่น ความกตัญญูกตเวที ก็แตกต่างกันด้วยสังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย แต่กล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาคือพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย ดังนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย จึงควรให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่มีพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานและอยู่บนวิถีชีวิตแบบไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ **พระมหาภูเนต จันทร์จิต** ศึกษาเรื่องหน้าที่ของบิดามารดาในพุทธจริยศาสตร์พบว่าบุตรธิดา มีหน้าที่ต่อบิดามารดาในฐานะเป็นกตัญญูและกตเวทีบุคคล คือการรู้คุณและกระทำการตอบแทน การกระทำดังกล่าวคือคุณธรรมที่ได้รับการปลูกฝังจากมารดาบิดาให้เป็นมโนธรรม ซึ่งสามารถต่อต้านป้องกันมิให้บุตรธิดาเป็นบุคคลอกตัญญู และเป็นบุคคลที่ไม่รู้บุญคุณของผู้อื่น ซึ่งจะทำให้ประสบกับวิบากกรรม บิดามารดาคือบุคคลผู้ประกอบด้วยคุณูปการของบุตรธิดา กล่าวคือเป็นพระพรหม (ผู้ทรงคุณธรรม) เป็นเทวดา (เป็นผู้คุ้มครองรักษา) เป็นบูรพาจารย์ (ครูคนแรก) เป็นพระอรหันต์ (เป็นเนื่อนาบุญอันประเสริฐ) ของบุตรธิดา ดังนั้นการกระทำหน้าที่ตอบแทน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ควร
จัดโครงการจริยธรรมสำหรับนักเรียน เน้นกิจกรรมการปฏิบัติหน้าที่บุตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาเชิงปฏิบัติการเรื่องพัฒนาความกตัญญูรู้คุณสำหรับนักศึกษาและเยาวชนใน
สถานศึกษา

๒. ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมและความต้องการของกลุ่มวัยรุ่นในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่
บุตร